

Vse spise, v osem poslano knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravljalstvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/A. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije se proste pošlino. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjenišvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. čok. ur. 11.197.

10% povišek po čl. 7. čin. zak. se šteje v penzijo.

Važna odločba Državnega Sveta. — Rekurz Pov. UJU. — Razsodba Državnega Sveta.

Kakor smo že poročali svoječasno v našem listu, ministrstvo prosvete in glavna kontrola nista vstela tov. ravnatelju Josipu Bezlaju 10% poviška po čl. 7. čin. zak. v penzijo, kljub temu, da ima v rešenju v prevedbi kot ravnatelj meščanske šole priznanih tudi 10% po 2. odst. čl. 7. čin. zak. Izdano mu je bilo rešenje o odmeri penzije brez 10% poviška.

Ko je Pov. UJU za to zaznalo, je pozvalo tov. ravnatelja Bezlaja, naj predloži poverjeništvu potrebne listine, da mu izdela in odpošlje v njegovem imenu rekurz na Državni Svet. Zadeva je bila važna za vse meščanskošolsko učiteljstvo in za geometre, ki prejemajo po čl. 7. čin. zak. in čl. 12. razvrstilne uredbe 10% povišek. Slučaj ravnatelja Bezlaja je bil prvi principijalni slučaj te vrste, zato se je za zadevo zavzelo poverjenišvo.

»Pravno obrambni odsek Pov. UJU« je izdelal rekurz, v katerem se je skliceval na čl. 7. čin. zak. in na čl. 138. čin. zak., ki govori o osnovi za odmero penzije. Oblika in vsebina pritožbe smo prinesli v 34. šte. Učit. tov. v Učit. pravniku. Rekurz je bil poslan 18. avg. 1924 v Beograd.

Državni Svet se je postavil na stališče, da na podlagi čl. 7. in 138. čin. zak. pripade tudi 10% zvišanje rednih prejemkov v penzijo, izvzemši zvišani odstotek stanarine, ker zakon izredno določa, da se jemlje za osnovo pri odmeri penzije le redno stanarino. Na podlagi tega sklepa je izdal Državni Svet sledečo razsodbo:

Državni Svet
Kraljevine
Srba, Hrvata i Slovenaca.
Br. 36.342
20. novembra 1924 god.
Beograd.

U IME
NJEJ. VELIČANSTVA ALEKSANDRA I.
KRALJA SRBA, HRVATA I
SLOVENACA.
DRŽAVNI SAVET

U svom... IV... odeljenju, sastavljenom od Savetnika: Miloša Paunovića, kao predsednika, Mihaila Cerovića, Dr. Dominika Maci, Dr. Mite Mušickog, Ivana Škarje, kao članova... i II. sekretara Gjuro Popovića... uzeo je u razmatranje tužbu Josipa Bezlaja, ravnatelja građanske škole u penziji... protivu rešenja... od 10. maja tek. god. O. N. Br. 23.039, kojim mu je određena količina penzije,

pa je proučivši kako tužbu, rešenje i ostala akta, tako i odgovor Ministrov na tužbu, poslat pismom od 5. novembra tek. god. O. N. Br. 50.621... našao, da rešenje nije osnovano na zakonu u koliko za penzijski osnov nije uračunato i povećanje za 10% osnovne i položajne plate prema čl. 7. zakona o činov. i ost. državn. služb. grad. reda.

Povećanje redovnih prinadležnosti za 10% nije dato kao neki naročiti dodatak vezan za vršenje izvesne funkcije, nego, s obzirom na traženu višu spremu osim one predviđene za drugu kategoriju, kao naknada za to što struke kojima pripada to povećanje ne ulaze u prvu kategoriju.

Čl. 138 pomenutog zakona propisuje da i stanarina ulazi u penzijski osnov, ali izrikom kaže da je to redovna stanarina. Medjutim ne čini izuzetak za osnovnu i položajnu platu. Da zakonodavac nije hteo da se povećana osnovna i položajna plata računaju za penzijski osnov, on bi to izrično rekao kao što je učinio za stanarinu.

S toga se tužiocu ima uzeti kao osnov za računanje penzije povećana osnovna i položajna plata, čije je povećanje dobio u smislu čl. 7. pomenutog zakona, ali ne i povećana stanarina, kako on traži, jer član 138. izrično pominje redovnu stanarinu.

Sa izloženoga i na osnovu čl. 17. i 34. zakona o Državnom Savetu i Upravnim Sudovima, IV. odeljenje Državnog Saveta

presudjuje:
da se poništi rešenje Ministra Prosvete od 10. maja tek. god. O. N. Br. 23.039, u koliko se odnosi na osnov za računanje penzije.

Predsednik IV. Odeljenja
L. S. Državnog Saveta,
Miloš Paunović, I. r.

Sekretar,
Gjuro Popović, I. r.

To je važna razsodba za prizadete, ker se jim zvišajo s tem penzijski prejemki pri polnih letih za 1860 Din letno. Vendar z razsodbo še ni končana zadeva prizadetih, ker je treba izposlovati še korekturo rešenja o odmeri penzije v zmislu razsodbe Državnega Sveta in izplačilo zaostankov in pripadajoče 10% penzije za naprej.

V to svrhu mora prizadeti napraviti vlogo na ministrstvo prosvete, da se mu korigira rešenje o odmeri penzije v zmislu razsodbe Državnega Sveta in prositi za izplačilo difference za nazaj in redno

nakazovanje 10% poviška v zmislu razsodbe Drž. Sveta v naprej. Kot prilogo je k prošnji pridejati original rešenja o odmeri penzije in overovljen prepis razsodbe Drž. Sveta. Svetujemo, da si obdrži prizadeti tudi en overovljen prepis rešenja o odmeri penzije še zase. Priložiti je tudi overovljen prepis rešenja s katerim je priznana 10% zvišanje po čl. 7. čin. zak.

»Pravno obrambni odsek Pov. UJU« zasleduje vse principijalne sporne slučaje, ki se izvajajo sedaj na škodo učiteljstva ter izdeluje rekurze na Državni Svet. Skušal bo zbrati tudi vse odločbe in razsodbe Državnega Sveta, ki se nanašajo na uradniški zakon.

Kot eno najvažnejših spornih vprašanj, na katerem je interesirano in prizadeto vse učiteljstvo je izplačilo 15% poviška po čl. 31 uradn. zak. v penzijo pri polnih 32 službenih letih. Kakor smo poročali v 42. šte. tl. Učit. tov., je Glavna kontrola odkrila vštete 15% poviška v 32 služ. letih v penzijo. Ker pa je pritož-

ba mogoča le na podlagi konkretnega slučaja in na podlagi rešenja o odmeri penzije, bo mogoče storiti primerne korake le, ko prejme Pov. UJU prvo tako rešenje v roke. Kakor smo informirani, dosedaj v Sloveniji še ni bilo takega slučaja, pač pa se je dogodil nasproten slučaj, da je bila priznana nekemu tovarišu po polnih 32 služb. letih polna penzija.

Pozivamo vse tovariše in tovarišice, da nam vpošljejo prepise takih principijalnih rešenj, ker jih v občem interesu nujno potrebujemo. Rok za pritožbo je omejen na 30 dni od dneva prejema rešenja. Posebno pozivamo vse tovariše in tovarišice, da nam pošljejo prepise razsodb Državn. Sveta, najsi je razsodba pozitivna ali negativna, ker brez njih ni mogoče napraviti gori označene zbirke, ki bi bila za vse učiteljstvo velike važnosti. Razsodbe bomo objavljali brez imen. Strnimo se v delu za skupni obči blagor! Od organizacije smemo pričakovati koristi le tedaj, če ji nudimo in storimo za njo vse, kar ji je potrebno za izvrševanje njenih funkcij.

—k.

Polovična vožnja dovoljena v vseh razredih.

Kakor smo v predzadnji številki poročali, ima naš pravilnik o vozni olajšavah to veliko prednost, da je bila uradništvu višjih položajnih grup omejena vozna ugodnost v III. razredu.

To je zbudilo veliko nejevoljo med uradništvom za to, ker je s tem faktično prizadeto uradništvo izgubilo ono trikratno vozno ugodnost, ki jo je imelo do sedaj.

Poverjenišvo UJU je takoj storilo primerne korake in v zadnji številki smo objavili vlogo, ki jo je v tej zadevi poslalo Pov. UJU na merodajne faktorje in stranke. Protestne vloge so napravile tudi druge uradniške organizacije.

Sedaj je pa došla iz Beograda sledeča ugodna rešitev:

Minister dr. Žerjav za avtomatične penzijske akontacije.

Kakor smo že poročali, je bivši finančni minister dr. Spaho pozivno na št. 131. zak. o drž. računovodstvu ukinil odredbo ministrstva prosvete O. N. Br. 39.751 od 18. avg. 1924, s katero se je odredila tako potrebna avtomatična akontacija upokojencem na njih penzijske prejemke.

Naše poverjenišvo se je takoj obrnilo s posebno vlogo na predsedništvo UJU in na prosvetnega ministra Svetozarja Pribičevića, da deluje na to, naj se dr. Spahova odredba preklicje.

Šibenik je zgrajen ob Krki, ki se sicer tu že meša z morsko vodo, a pristanišče je od vseh strani zaprto z otoki in polotoki, Šibeniški domoljubi trde, da je njihov pristanišče ugodnejše od Kotorskega. Mi, ki Kotora še nismo videli, tega ne moremo presoditi. Do kopaljšča vozi parnik oziroma motorni čoln. Drugi dan nam izprosi očka Mrovlje pri mornarski komandi tender, ki nas popelje po Krki navzgor do Skradina, starega dalmatinskega mesteca s krasnim drevoredom murv. Naš cilj je Skradinski slap; k njemu pridemo skozi most pontonov. Vojalki, ki so ga morali ob prihodu in odhodu dvigniti, so se nekoliko ljutili na nas. Ob Skradinskem slapu, ki je še posebno mogočno, kadar je več vode, pomladi ali v jeseni, je velika elektrarna, ki oskrbuje šibeniško tovarno karbida in umetnih gnojih, oziroma kemično tovarno.

Zanimivo mesto je Šibenik, naslanjajoč se na deloma še gozdnata, deloma opustošena gorska rebra, ki na njih čuvajo tri močne trdnjave. Po ozkih ulicah hodiš med starimi, kamenitimi hišami s spomini beneške umetniške kulture kakor v labirintu, da jedva najdeš izhoda na prostrano obal. Hiše ti stoje svojeglavno, da so ulice vsak čas prelomlje-

Železniško ministrstvo je izdalo novo rešenje glede železniških ugodnosti za državne uradnike in nameščence. Vsi uradniki in uslužbenci dobijo pravico do polovične vožnje za vsa potovanja brez omejitve na razrede, njihove družine pa za tri potovanja na leto.

Uredba dosedaj še ni publicirana in jo objavimo v celoti, ko jo prejmemo.

Za učiteljstvo je polovična vožnja velika pridobitev, ker je s tem razbremenjeno glede izdatkov, ki jih ima ob priliki društvenih zborovanj in tudi društvene blagajne se bodo s tem mnogo razbremenile.

Veliki župan ljublj. oblasti je izdal odlok, da ima z novim letom uradništvo tudi za službena potovanja le polovično vožnjo.

Kakor izvemo, se je za zadevo posebno toplo zavzel minister dr. Žerjav, kateremu je Pov. UJU tudi poslalo vlogo, in je osebno interveniral pri prosvetnem ministru, da se prvič ta uredba ukine, drugič pa da se prenese odmerjanje penzije od prosvetnega ministrstva na velike župane kot starešine oblastnih prosvetnih uprav.

Za izvedbo tega svojega predloga podvzame minister dr. Žerjav tudi osebno korake pri finančnem ministru, in kakor nam poročajo iz Beograda, se sme-

ne, proti pristanišču strme. Ob morju smo in še ga nisem omenila. Nimam poguma, da povem le eno besedo o njem, ki mu pesnik-umetnik ni kos. Občutka ob pogledu na morje ne opiše beseda... Pojdi tja in glej!

Že drugič smo ga gledali. In to skupno gledanje nas je strnilo v eno veliko famulijo. Teta Liza je rekla, da ji je to služba božja. Je res! Daje nam moči in vzleta. Veselje in blaženost je spomin na krasote, ki smo jih skupaj gledali in uživali. Srčna hvala vam vsem! Vsi ste deležni vzvišenih občutkov, ki se nam ponavljajo ob vsakokratnem spominu na skupno pot.

Hvala tebi, Mrovlje! Edino tvoje mladeniški idealizem premore toliko požrtvovalnosti, žilave doslednosti spojene s prožno agilnostjo! Hvala ti! Kazal si nam po svojem idealnem načrtu nov del domovine in ugodil si vseeno naši želji po morju. Odvzel si nam vse spono, ki nas oklepajo na potovanju na realni svet. Ni nam bilo skrbeti ni za vožnjo, ni za prenočišče, ni za hrano in za dobro vodstvo na neznani zemlji. Gladko je tekla naša pot. Zato ti hvala iz srca! Živijo Mrovlje!

(Dalje prih.)

LISTEK.

LJUDMILA SCHREINERJEVA:

II. Počitniški izleti učit. Fer. Saveza.

Teško je bilo slovo iz tega raja, a zmagovalo je naše hrepenenje po morju, da se je vdal tudi očka Mrovlje. Saj je tudi njega vleklo na Jadran. V jasni noči smo se vrnili z avtom v Vrhovine, odtod z železnico ob vznožju Velike Kapele v Gračac po močno oklestenih šumah in naprej zopet z avtom po golem kraškem svetu v Dalmacijo v ostrih serpentinah ob novi železniški progi, ki se jedva gradi. v Šibenik, Kdor ne pozna tovarništva, ga tu spozna. Pričakovala sta nas dva šibeniška tovariša, kojih eden, Milešić, nam je bil na razpolago od 7. ure zjutraj do 10. ure zvečer; povsod nam je ugledil pota in skrbel za naš duševni in telesni blagor. Sprejem ob proslavi angleške mornarice v Šibeniku kar najsijajnejši. Pozabivši utrujenost 19-urne vožnje, smo se divili iz oken naših stanovanj sijajni razsvetljavi v pristanišču in na morju, nad godbo in pestrim življenjem na obali. Kdo bi zdaj legel spat! Pravičeno lep je bil Tomasev park v

žaru električnih luči z bujnimi cveti lepe noči, ki se odpira le ponoči, čez dan spi. Drugo jutro si ogledamo staroslavno katedralo, cerkev, ki je po svoji zidavi edina take vrste, vsa iz umetno izdelanega kamna. Še kupola in vsa streha iz 2 m dolgih kamenitih plošč. Sohe, kapiteli, frizi zunaj in znotraj v cerkvi, vsak drugega vzorca, mogočni portali okrašeni z reliefi apostolov in drugimi, ponajveč simboličnimi slikami. V cerkvi razpelo take popolnosti, da se ob njem uče mojstri naše dobe. Stolp je nedograjn, ker je vznožje prešibko za višjo zidavo. Ob zunanem zidu cela vrsta iz kamna izklesanih glav, kojih pomen ni prav jasen. Neka verzija, ki jo pa drugi ovržejo, pravi, da so se tam ovekovčili vsi rokodelci, ki so pri zidanju sodelovali. Star, ljubezniv kanonik, ki se mu je videle veselje nad umetnino na obrazu, se je ponudil, da nam odkrije krasote stavbe, zgrajene od 1431.—1555. leta.

Ogledali smo si še druge cerkve, ki so edine priče stare zgodovine in ljubezni Šibeničanov do umetnosti. Slednjič nas povede katoliški duhovnik še v pravoslavno cerkev, koje pop nam je tudi radevolje tolmačil skrivnosti svojega božjega hrama, nekdanje katoliške cerkve.